Ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՓՄՁ Ներդրումներ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2014թ.

Բովանդակություն

	էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Grant Thornton

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ՓՄՁ Ներդրումներ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ՓՄՁ Ներդրումներ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս` աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին ՚ վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «ՓՄՁ Ներդրումներ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության` 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ  ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը` համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Գագիկ Գյուլբուդաղյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Լիլյա Թադևոսյան
Աուդիտոր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
15 մարտի, 2015թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	**1,379,635**	1,035,144
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	**(794,890)**	(484,574)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		**584,745**	550,570
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		**(532)**	(515)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		**(532)**	(515)
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից զուտ վնաս	14,19	**(92,337)**	(11,663)
Այլ եկամուտներ	7	**74,637**	19,400
Արժեզրկման ծախս	8	**(323,314)**	(106,996)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	9	**(143,010)**	(131,945)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	16	**(13,454)**	(12,942)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	17	**(845)**	(663)
Այլ ծախսեր	10	**(54,429)**	(48,459)
Շահույթ մինչև հարկում		**31,461**	256,787
Շահութահարկի գծով ծախս	11	**(6,852)**	(52,199)
Տարվա շահույթ		**24,609**	204,588
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		**-**	-
Տարվա շահույթ		**24,609**	204,588

7-ից 46 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	**1,216,851**	1,101,017
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13	**3,084,976**	4,507,052
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	**5,697,575**	5,806,473
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով	15	**403,335**	236,973
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		**17,138**	-
Հիմնական միջոցներ	16	**455,095**	37,116
Ոչ նյութական ակտիվներ	17	**4,061**	4,862
Այլ ակտիվներ	18	**12,303**	1,593
Ընդամենը՝ ակտիվներ		**10,891,334**	11,695,086
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	19	**8,692,676**	9,611,562
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		**-**	4,528
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	11	**46,819**	49,297
Հետաձգված եկամուտ	19	**311,432**	321,437
Այլ պարտավորություններ	20	**124,129**	16,593
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		**9,175,056**	10,003,417
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	21	**1,150,500**	1,150,500
Գլխավոր պահուստ		**232,254**	113,698
Չբաշխված շահույթ		**333,524**	427,471
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		**1,716,278**	1,691,669
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**10,891,334**	11,695,086

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 46 էջերում, ստորագրվել են Ընկերության գլխավոր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2015թ. մարտի 15-ին:

7-ից 46 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Գլխավոր տնօրեն
Արթուր Բաղդյան

Գլխավոր հաշվապահ
Տաթևիկ Գալստյան

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասինհաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
2013թ. հունվար 1-ի դրությամբ	1,150,500	105,943	290,638	1,547,081
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	(60,000)	(60,000)
Հատկացում պահուստին	-	7,755	(7,755)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	7,755	(67,755)	(60,000)
Տարվա շահույթ	-	-	204,588	204,588
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	204,588	204,588
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**1,150,500**	**113,698**	**427,471**	**1,691,669**
Հատկացում պահուստին	**-**	**118,556**	**(118,556)**	**-**
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	**-**	**118,556**	**(118,556)**	**-**
Տարվա շահույթ	**-**	**-**	**24,609**	**24,609**
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**-**	**-**	**-**	**-**
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	**-**	**-**	**24,609**	**24,609**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**1,150,500**	**232,254**	**333,524**	**1,716,278**

7-ից 46 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**	2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	**1,314,547**	854,718
Վճարված տոկոսներ	**(639,533)**	(388,973)
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	**(532)**	(515)
Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարումներ	**(135,825)**	(121,889)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	**(61,794)**	(52,091)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	**56,861**	17,217
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	**533,724**	308,467
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**1,392,310**	(3,509,278)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**(210,199)**	(1,199,819)
Զուտ ներդրում ֆինանսական լիզինգի գծով	**(165,543)**	(240,904)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունից հետո	**1,550,292**	(4,641,534)
Վճարված շահութահարկ	**(30,996)**	(53,274)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**1,519,296**	(4,694,808)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	**(329,320)**	(30,984)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(329,320)**	(30,984)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	**(1,074,142)**	5,343,950
Ընկերության բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	**-**	(60,000)
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	**(1,074,142)**	5,283,950
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	**115,834**	558,158
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	**1,101,017**	542,859
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 12)	**1,216,851**	1,101,017

7-ից 46 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՓՄՁ ներդրումներ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնվել է «Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման կենտրոն» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի 2009թ. հունիսի 9-ի որոշմամբ՝ ՀՀ Կառավարության 2009 թվականի հունիսի 26-ի թիվ 717-Ա որոշմամբ՝ տնտեսության կայունացման վարկավորման ծրագրի շրջանակներում, հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 2009թ. օգոստոսի 7-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N28 արտոնագրային համարով:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորումն է: Ընկերության առաքելությունն է նպաստել Հայաստանի տնտեսության համար ռազմավարական նշանակություն ունեցող փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը՝ շեշտը դնելով մարզերի համաչափ զարգացման վրա: Վարկային քաղաքականությունն իրականացնելիս Ընկերությունը առանձնակի ուշադրություն է դարձնում այն ծրագրերին, որոնց իրականացումը նպաստում է ՀՀ-ում արտադրության ծավալների աճին, նոր աշխատատեղերի ստեղծմանն, ռազմավարական նշանակություն ունի ՀՀ տնտեսության համար և նպաստում է ՀՀ մարզերի զարգացմանը:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, Ա. Արմենակյան 2/5 իրավաբանական հասցեում:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողությունները ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են

ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների` հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ` ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով` հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2014թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն), Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունները պարզաբանում են ՀՀՄՍ 32-ում հաշվանցման որոշ չափանիշների կիրառումը, ներառյալ՝

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը,
- որոշ համախառն մարման մեխանիզմները կարող են համարժեք համարվել զուտ մարմանը:

Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց՝ համաձայն իրենց անցումային դրույթների: Քանի որ Ընկերությունը ներկայումս իր ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից որևէ մեկը չի ներկայացրել զուտ հիմունքով կիրառելով ՀՀՄՍ 32-ի դրույթները, այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունեցել ներկայացված բոլոր ժամանակների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՍԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:
Ընկերության ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՍ 14 Հետաձգված վճարումներ կարգավորվող սակագներով իրականացվող գործունեության գծով*
- *ՖՀՄՍ 11 (փոփոխություն) Համատեղ գործողություններում շահերի ձեռքբերման հաշվառում*
- *(ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 փոփոխություն) Արժեզրկման ընդունելի մեթոդների պարզաբանում*
- *(ՀՀՄՍ 19 փոփոխություն) Հատուցումների սահմանված նախագիծ. Աշխատակիցների վճարներ*
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ 2010-2012թթ.*
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ 2011-2013թթ.*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Հետաձգված եկամուտ

Ընկերությունը տրամադրում է վարկեր հաճախորդ կազմակերպություններին ՀՀ Կառավարությունից ներգրավված միջոցների հաշվին: Ընկերությունը եկամուտ է ստանում շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված վարկերի ճանաչումից և միևնույն հաշվետու ժամանակահատվածում կրում է վնասներ՝ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով հաճախորդներին տրամադրված վարկերի ճանաչումից:

Ստացված վարկերից եկամուտները և տրամադրված վարկերից վնասները պետք է ճանաչվեն միաժամանակ: Եթե Ընկերությունը ներգրավել է միջոցներ, սակայն դեռ չի տրամադրել դրանք՝ որպես վարկեր հաճախորդներին, ապա սկզբնական ճանաչման եկամուտը հետաձգվում է մինչև համապատասխան վարկերի տրամադրումը

հաճախորդներին՝ հաշվապահական անհամապատասխանությունից խուսափելու նպատակով:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր
Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

4.2 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.3 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են հայտնի կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.4 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով ավանդներն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Ընկերության ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.5 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝

իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին` Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում` յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ
Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Ընկերությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Ընկերության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը` հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր
Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով` առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով` գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից` շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ
Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին` որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ

իրադարձությունը կամ իրադարձությունները ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերիչափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ճանաչվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Ընկերությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Ընկերությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Ընկերության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավները օգտագործվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Ընկերությունը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարները ամբողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը` ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը` փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ
Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմանները էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.8 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձատու
Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Ընկերությունը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալություն - Ընկերությունը որպես վարձակալ
Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.9 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1	100%
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20%
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20%

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս` դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումներն ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.10 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով` նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում` 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի

հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:Համակարգչային ծրագրերի մշակման գծով ծախսերը (օրինակ դիզայն և նոր կամ նորացված ծրագրի թեսթավորում) ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվներ, երբ Ընկերությունը կարողանում է ցուցադրել ոչ նյութական ակտիվի ստեղծման տեխնիկական հնարավորությունն այնպես, որ այն հնարավոր լինի վաճառքի կամ օգտագործման, իր մտադրությունը ստեղծելու ոչ նյութական ակտիվ և այն օգտագործելու կամ վաճառելու, իր ունակությունը օգտագործելու կամ վաճառելու ոչ նյութական ակտիվը, այն, թե ինչպես է ոչ նյութական ակտիվը ստեղծելու հնարավոր տնտեսական օգուտներ, աշխատանքներն ավարտելու բավարար միջոցների առկայություն և դրանց հստակ գնահատում: Ծրագրային ապահովման գծով այլ ծախսերը ճանաչվում են դրանց ծագման պահին:

4.11 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.12 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից և ՀՀ ֆինանսների նախարարության արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնից (ԱՖԾԿԿ) ստացված վարկերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Երբ ստացված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը ստացվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, ստացված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես եկամուտ շուկայականից ցածր դրույքներով միջոցների ներգրավումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ

թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ
Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ
Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.14 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը
Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես

կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 24):

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 22-րդ ծանոթագրությունը:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**27,410**	8,085
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**594,583**	286,383
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**731,062**	732,794
Ֆինանսական վարձակալություն	**26,580**	7,882
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	**1,379,635**	1,035,144
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	**794,890**	484,574
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	**794,890**	484,574

7 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	**72,982**	18,082
Պետական շնորհի ամորտիզացիա	**830**	830
Այլ եկամուտ	**825**	488
Ընդամենը այլ եկամուտներ	**74,637**	19,400

8 Արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Հաճախորդներին տրված վարկեր (ծանոթագրություն 14)	**320,148**	104,587
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ (ծանոթագրություն 0)	**1,666**	2,409
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 18)	**1,500**	-
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	**323,314**	106,996

9 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Աշխատակիցների հատուցումներ, ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	**138,250**	125,501
Նյութական օգնություն աշխատակիցներին	**-**	1,100
Սոցիալական փաթեթներ աշխատակիցներին	**4,372**	4,653
Անձնակազմի վերապատրաստման ծախսեր	**388**	691
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	**143,010**	131,945

10 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Վարձակալության գծով ծախսեր	**18,055**	18,045
Հիմնական միջոցների պահպանման և սպասարկման ծախսեր	**10,088**	8,764
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գծով ծախսեր	**8,247**	4,438
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	**4,400**	4,400
Ապահովագրության ծախսեր	**2,422**	3,796
Գրասենյակային ծախսեր	**1,784**	2,090
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	**1,978**	2,005
Ներկայացուցչական ծախսեր	**1,531**	1,127
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	**1,077**	725
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	**-**	277
Գովազդի ծախսեր	**2,525**	264
Այլ ծախսեր	**2,322**	2,528
Ընդամենը այլ ծախսեր	**54,429**	**48,459**

11 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	**9,330**	35,237
Հետաձգված հարկ	**(2,478)**	16,962
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**6,852**	52,199

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2013թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2014	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2013	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	**31,461**		256,787	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	**6,292**	**20**	51,357	20
Չնվազեցվող ծախսեր	**560**	**1.8**	842	0.3
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**6,852**	**21.8**	52,199	20.3

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**28,225**	**(20,011)**	**8,214**
Հիմնական միջոցներ	**-**	**55**	**55**
Այլ պարտավորություններ	**3,179**	**(632)**	**2,547**
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**31,404**	**(20,588)**	**10,816**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**(12,177)**	**3,470**	**(8,707)**
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	**(68,524)**	**19,610**	**(48,914)**
Այլ ակտիվներ	**-**	**(14)**	**(14)**
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(80,701)**	**23,066**	**(57,635)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(49,297)**	**2,478**	**(46,819)**

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	25,529	2,696	28,225
Այլ պարտավորություններ	1,551	1,628	3,179
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	27,080	4,324	31,404
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(2,965)	(9,212)	(12,177)
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	(56,450)	(12,074)	(68,524)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(59,415)	(21,286)	(80,701)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(32,335)	(16,962)	(49,297)

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկերում թղթակցային հաշիվներ	**43,304**	69,780
Մինչև 90 օր տևողությամբ ավանդային հաշիվներ	**1,173,547**	1,031,237
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**1,216,851**	1,101,017

13 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ավանդներ բանկերում	**3,084,976**	4,507,052
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**3,084,976**	4,507,052

Ավանդները ներառում են 90 օրից ավել մարման ժամկետ ունեցող ավանդները:

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները արժեզրկված չեն 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2013թ.`նույնպես):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,834,542 հազար դրամ գումարով (67%) հաշիվները կենտրոնացված են մեկ բանկում (2013թ. 4,052,616 հազար դրամ (73%)):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետային ավանդների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 12.22% (2013թ.` 11.86%):

14 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	**5,846,340**	5,959,267
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	**(148,765)**	(152,794)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**5,697,575**	5,806,473

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում է 28,896 հազար դրամ (2013թ.` 31,769 հազար դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրված վարկերի միջին կշռված պայմանագրային տոկոսադրույքները կազմել են 11.6% (2013թ.` 11.6%): Քանի որ վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, օգտագործվել է հետևյալ շուկայական տոկոսադրույքը 2014թ-ի համար 14.7 % (2013թ.` 15.2%): 2014թ. ընթացքում տրամադրված վարկերի իրական և պայմանագրային արժեքների միջև տարբերությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական ճանաչումից վնաս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում` 102,444 հազ. դրամի չափով (2013թ.` 129,556 հազար դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 2,376,300 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 41%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով տասը վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց (2013թ.` 2,799,425 հազար դրամ կամ 46 %): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 43,233 հազար դրամ (2013թ.` 71,945 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբե-րություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Գյուղա-տնտե-սություն և սննդի արդյուն.	Ծառայու-թյուններ	Այլ	Ընդամենը
							2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	**3,553,194**	**29,992**	**23,071**	**1,657,998**	**544,425**	**37,660**	**5,846,340**
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	**(98,434)**	**(300)**	**(231)**	**(43,978)**	**(5,444)**	**(378)**	**(148,765)**
Զուտ վարկեր	**3,454,760**	**29,692**	**22,840**	**1,614,020**	**538,981**	**37,282**	**5,697,575**

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբե-րություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Գյուղա-տնտե-սություն և սննդի արդյուն.	Ծառայու-թյուններ	Այլ	Ընդամենը
							2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	3,214,077	39,430	32,917	2,065,132	587,737	19,974	5,959,267
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(89,111)	(915)	(764)	(47,907)	(13,634)	(463)	(152,794)
Զուտ վարկեր	3,124,966	38,515	32,153	2,017,225	574,103	19,511	5,806,473

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբե-րություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Գյուղա-տնտե-սություն և սննդի արդյուն.	Ծառայու-թյուններ	Այլ	Ընդամենը
							2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
2014թ. հունվարի 1 դրությամբ	**89,111**	**915**	**764**	**47,907**	**13,634**	**463**	**152,794**
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	**333,500**	**(615)**	**(533)**	**(3,929)**	**(8,190)**	**(85)**	**320,148**
Դուրսգրում	**(338,070)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(338,070)**
Վերադարձ	**13,893**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**13,893**
2014թ. դեկտմբերի 31-ի դրությամբ	**98,434**	**300**	**231**	**43,978**	**5,444**	**378**	**148,765**
Անհատական արժեզրկում	**68,159**	**-**	**-**	**28,717**	**-**	**-**	**96,876**
Խմբային արժեզրկում	**30,275**	**300**	**231**	**15,261**	**5,444**	**378**	**51,889**
	98,434	**300**	**231**	**43,978**	**5,444**	**378**	**148,765**
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	**525,658**	**-**	**-**	**150,068**	**-**	**-**	**675,726**

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբե-րություն	Շինարա-րություն	Առևտուր	Գյուղա-տնտե-սություն և սննդի արդյուն.	Ծառայու-թյուններ	Այլ	Ընդամենը
	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
2013թ. հունվարի 1 դրությամբ	25,338	504	239	20,399	2,317	241	49,038
Տարվա ծախս	64,604	411	525	27,508	11,317	222	104,587
Դուրսգրում	(831)	-	-	-	-	-	(831)
2013թ. դեկտմբերի 31-ի դրությամբ	89,111	915	764	47,907	13,634	463	152,794
Անհատական արժեզրկում	14,897	-	-	-	-	-	14,897
Խմբային արժեզրկում	74,214	915	764	47,907	13,634	463	137,897
	89,111	915	764	47,907	13,634	463	152,794
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	148,971	-	-	-	-	-	148,971

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 5,025,748 հազար դրամ գումարով վարկերի պահանջի իրավունքը (2013թ.՝ 5,032,015 հազար դրամ ընդհանուր գումարով) Ընկերության կողմից գրավադրվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից ստացված վարկի դիմաց (ծանոթ.19)։

Ինչպես նշված է 24-րդ ծանոթագրությունում, 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին։

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 0-րդ ծանոթագրությունում։ Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 23-րդ ծանոթագրությունում։

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 26-րդ ծանոթագրությունում։

15 Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	**71,688**	42,816
1-5 տարի	**356,167**	213,966
5 տարուց ավելի	**103,701**	46,210
	531,556	302,992
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ		
Մինչև 1 տարի	**(3,443)**	(1,894)
1-5 տարի	**(79,285)**	(44,863)
5 տարուց ավելի	**(41,418)**	(16,853)
	(124,146)	(63,610)
Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման ծախս	**(4,075)**	(2,409)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	**403,335**	236,973

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման պահուստի շարժն հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2013	-
Տարվա ծախս	2,409
31 դեկտեմբերի 2013	**2,409**
Տարվա ծախս	**1,666**
31 դեկտեմբերի 2014	**4,075**
Խմբային արժեզրկում	**4,075**

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 9.1% (2013թ.` 9%):

Հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալության գծով գումարների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 26-րդ ծանոթագրությունում:

16 Հիմնական միջոցներ

	Կապիտալ ներդրում	Գրասենյա-կային սարքա-վորումներ և կահույք	Համակարգ-չային տեխնիկա	Փոխադրա-միջոցներ	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	6,523	12,155	21,270	252	40,200
Ավելացում	-	2,126	4,243	22,440	312	29,121
Օտարում	-	-	(765)	-	-	(765)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**8,649**	**15,633**	**43,710**	**564**	**68,556**
Ավելացում	**422,000**	**2,426**	**6,980**	**-**	**27**	**431,433**
Օտարում	**-**	**-**	**(38)**	**-**	**-**	**(38)**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**422,000**	**11,075**	**22,575**	**43,710**	**591**	**499,951**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	2,498	8,894	7,830	41	19,263
Տարվա ծախս	-	1,642	5,177	5,750	373	12,942
Օտարում	**-**		(765)	-	-	(765)
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**4,140**	**13,306**	**13,580**	**414**	**31,440**
Տարվա ծախս	**-**	**1,577**	**3,073**	**8,742**	**62**	**13,454**
Օտարում	**-**	**-**	**(38)**	**-**	**-**	**(38)**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**5,717**	**16,341**	**22,322**	**476**	**44,856**
Հաշվեկշռային արժեք						
2014թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**422,000**	**5,358**	**6,234**	**21,388**	**115**	**455,095**
2013թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	4,509	2,327	30,130	150	37,116
2013թ.հունվարի 1-ի դրությամբ	-	4,025	3,261	13,440	211	20,937

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 12,343 հազ. դրամ (2013թ. 11,748 հազար դրամ):

Ընկերությունը 2014թ-ին ձեռք է բերել շենք, որպես Ընկերության գլխավոր գրասենյակ շահագործման նպատակով: Շենքը դեռևս հասանելի չէ շահագործման համար, գտնվում է վերանորոգման փուլում:

2014թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

17 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**83**	**5,238**	**277**	**5,598**
Ավելացում	**159**	**900**	**800**	**1,859**
Օտարում	**-**	**-**	**(277)**	**(277)**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**242**	**6,138**	**800**	**7,180**
Ավելացում	**44**	**-**	**-**	**44**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**286**	**6,138**	**800**	**7,224**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	14	1,641	-	1,655
Մասհանումներ	110	553	-	663
2013թ.դեկտեմբերի 31-իդրությամբ	**124**	**2,194**	**-**	**2,318**
Մասհանումներ	**139**	**706**	**-**	**845**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**263**	**2,900**	**-**	**3,163**
ՄՆԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**23**	**3,238**	**800**	**4,061**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	118	3,944	800	4,862
2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	69	3,597	277	3,943

2014թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

18 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	**3,539**	319
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	**3,539**	319
Կանխավճարներ	**3,344**	-
Չամորտիզացված ապահովագրավճարներ	**2,973**	-
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	**59**	86
Արագամաշ առարկաներ	**2,388**	1,188
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	**8,764**	1,274
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**12,303**	1,593

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2013	-
Տարվա ծախս	-
31 դեկտեմբեր 2013	**-**
Տարվա ծախս	**1,500**
Դուրսգրում	**(1,500)**
31 դեկտեմբեր 2014	**-**

19 Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից ստացված վարկ	**8,491,519**	9,442,783
Արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնից ստացված վարկ	**201,157**	168,779
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	**8,692,676**	9,611,562

Ընկերությունը վարկային պայմանագիր է կնքել ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ 2009թ.` 7% պայմանագրային տոկոսադրույքով: Վարկը ստացվում է մասնաբաժիններով: Վարկի մարման վերջնաժամկետն է 2019թ., տոկոսները վճարվում են կիսամյակային կտրվածքով, մայր գումարը վճարվում է կիսամյակային կտրվածքով` սկսած 2014թ-ից:

Ընկերությունը կնքել է երկրորդ վարկային պայմանագիրը ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ 2013թ.`7% պայմանագրային տոկոսադրույքով: Պայմանագրային ընդհանուր գումարը կազմում է 3,900,000 հազ. դրամ, տոկոսները վճարվելու են կիսամյակային կտրվածքով, մայր գումարը վճարվելու է ամբողջությամբ 2020թ.:

Ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրված վարկերի ընդհանուր պայմանագրային գումարը, երկու պայմանագրերը հաշվի առնելով, կազմում է 8,892,790 հազ. դրամ և 10,002,300 հազ. դրամ համապատասխանաբար 2014 և 2013 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ընկերությունը կնքել է պայմանագիր 2013թ-ին ՀՀ ֆինանսների նախարարության արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնի (ԱՖԾԿԿ) հետ` ֆինանսական լիզինգի տրամադրումը ֆինանսավորելու համար: Պայմանագրային տոկոսադրույքը կազմում է 4%: Վարկը ստացվում է մասնաբաժիններով: Վարկերի մարման վերջնաժամկետն է 2020թ., տոկոսները վճարվում են եռամսյակային կտրվածքով, մայր գումարը վճարվելու է լիզինգի վճարումներին համապատասխան` սկսած 2014թ-ից: ԱՖԾԿԿ-ից ստացված վարկերի ընդհանուր պայմանագրային գումարը կազմում է 251,418 հազ. դրամ 2014թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.` 216,051 հազ. դրամ):

Քանի որ վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, օգտագործվում է 9% շուկայական տոկոսադրույք: Ֆինանսների նախարարությունից ստացված առաջին վարկի ու ԱՖԾԿԿ-ից ստացված վարկի իրական և պայմանագրային արժեքների միջև տարբերությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական ճանաչումից օգուտ 10,107 հազ. դրամ 2014թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակահատվածի համար և 117,893 հազ. դրամ 2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակահատվածի համար:

Ֆինանսների նախարարությունից ստացված երկրորդ վարկի գծով 2013թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակահատվածի համար ճանաչվել է հետաձգված եկամուտ 321,437 հազ. դրամ, 2014թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետաձգված եկամուտի մնացորդը կազմում է 311,432 հազ. դրամ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2013: ոչինչ):

20 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	**106,436**	469
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	**14,805**	12,625
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**121,241**	13,094
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	**623**	5
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	**2,265**	3,095
Այլ	**-**	399
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	**2,888**	3,499
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**124,129**	16,593

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարվելիք գումարներում ներառված է 105,000 հազ. ՀՀ դրամ հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով գումարները:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	**3,095**	3,925
Եկամտի ճանաչում	**(830)**	(830)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2,265**	3,095

21 Սեփական կապիտալ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 1,150,500 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 767 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 1,500,000 դրամ անվանական արժեքով:

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության հարյուր տոկոս բաժնետեր է հանդիսացել «Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ» հիմնադրամը:

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

2014թ. բաժնետերերի ժողովի ընթացքում Ընկերությունը շահաբաժիններ չի հայտարարել:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա

միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

22 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստներ չեն ձևավորվել:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	**207,000**	219,500
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	**207,000**	219,500

Վարկային պարտավորությունների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը կապիտալ բնույթի պայմանական պարտավորություններ չունի:

23 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա` ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերությանը կապակցված կողմերն են` նրա բաժնետերը, խորհրդի անդամները, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «Հայաստանի ՓՄՁ ՁԱԿ» հիմնադրամը:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2014		2013	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	**Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր**	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Վարկի պայմանագրային մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	**19,900**	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	-
Վարկի պայմանագրային մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	-	**19,900**	-	-
Վարկի հաշվեկշռային մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	-	**18,992**	-	-
Արժեզրկումից պահուստ	-	**(190)**	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	**18,802**	-	-
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ				
Պայմանագրային մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	**10,218,351**	-	4,874,400	-
Տարվա ընթացքում ստացված	**44,608**	-	5,343,951	-
Տարվա ընթացքում մարված	**(1,118,751)**	-	-	-
Պայմանագրային մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**9,144,208**	-	10,218,351	-
Հաշվեկշռային մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**8,692,676**	-	9,611,562	-
Ֆինանսական լիզինգի առարկաների ծեռքբերումներ	**306,580**	-	345,240	-

Հազար ՀՀ դրամ	2014		2013	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	**-**	**949**	-	-
Արժեզրկման ծախս	**-**	**190**	-	-
Տոկոսային ծախսեր ստացված վարկերի գծով	**794,890**	**-**	484,574	

Կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա մինչև 2019թ-ը և դրանց պայմանագրային տոկոսադրույքը կազմում է 11% (2013թ.՝ ոչինչ): Տրամադրված վարկերը ապահովված են անշարժ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2014	2013
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	**55,772**	48,191
Այլ հատուցումներ (ապահովագրություն, վարձակալություն և այլն)	**736**	735
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	**56,508**	48,926

24 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

24.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է

դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**-**	**1,216,851**	**-**	**1,216,851**	**1,216,851**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**-**	**3,084,976**	**-**	**3,084,976**	**3,084,976**
Հաճախորդներին տրամադրված վարկեր	**-**	**5,697,575**	**-**	**5,697,575**	**5,697,575**
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով	**-**	**403,335**	**-**	**403,335**	**403,335**
Այլ ակտիվներ	**-**	**3,539**	**-**	**3,539**	**3,539**
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	**-**	**8,692,676**	**-**	**8,692,676**	**8,692,676**
Այլ պարտավորություններ	**-**	**121,241**	**-**	**-**	**121,241**

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	1,101,017	-	1,101,017	1,101,017
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	4,507,052	-	4,507,052	4,507,052
Հաճախորդներին տրամադրված վարկեր	-	5,806,473	-	5,744,722	5,806,473
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալության գծով	-	236,973	-	236,973	236,973
Այլ ակտիվներ	-	319	-	319	319
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	-	9,611,562	-	9,611,562	9,611,562
Այլ պարտավորություններ	-	13,094	-	13,094	13,094

Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով:

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ

Այս պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող գործիքների համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

25 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2014 և 2013թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

26 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնումէ ֆինանսականակտիվները և պարտավորությունները ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 27.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**815,685**	**401,166**	**-**	***1,216,851***	**-**	**-**	***-***	**1,216,851**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**-**	**-**	**3,084,976**	***3,084,976***	**-**	**-**	***-***	**3,084,976**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**225,698**	**286,824**	**1,522,111**	***2,034,633***	**3,662,942**	**-**	***3,662,942***	**5,697,575**
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով	**2,847**	**3,353**	**62,115**	***68,315***	**273,679**	**61,341**	***335,020***	**403,335**
Այլ ակտիվներ	**3,539**	**-**	**-**	***3,539***	**-**	**-**	***-***	**3,539**
	1,047,769	**691,343**	**4,669,202**	***6,408,314***	**3,936,621**	**61,341**	***3,997,962***	**10,406,276**

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	**2,468**	**75,923**	**1,062,609**	***1,141,000***	**3,161,666**	**4,390,010**	***7,551,676***	**8,692,676**
Այլ պարտավորություններ	**53,686**	**-**	**67,555**	***121,241***	**-**	**-**	**-**	**121,241**
	56,154	**75,923**	**1,130,164**	***1,262,241***	**3,161,666**	**4,390,010**	***7,551,676***	**8,813,917**
Զուտ Դիրք	**991,615**	**615,420**	**3,539,038**	***5,146,073***	**774,955**	**(4,328,669)**	***(3,553,714)***	**1,592,359**
Կուտակված ճեղքվածք	**991,615**	**1,607,035**	**5,146,073**		**5,921,028**	**1,592,359**		

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	698,315	402,702	-	*1,101,017*	-	-	-	1,101,017
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	4,507,052	*4,507,052*	-	-	-	4,507,052
Հաճախորդներին տրված վարկեր	332,597	372,276	2,052,552	*2,757,425*	3,049,048	-	*3,049,048*	5,806,473
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով	2,522	1,579	36,184	*40,285*	167,379	29,309	*196,688*	236,973
Այլ ակտիվներ	319	-	-	*319*	-	-	-	319
	1,033,753	776,557	6,595,788	*8,406,098*	3,216,427	29,309	3,245,736	11,651,834
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության նկատմամբ	2,259	-	1,292,546	*1,294,805*	4,089,079	4,227,678	8,316,757	9,611,562
Այլ պարտավորություններ	469	-	12,625	*13,094*	-	-	-	13,094
	2,728	-	1,305,171	*1,307,899*	4,089,079	4,227,678	*8,316,757*	9,624,656
Զուտ Դիրք	1,031,025	776,557	5,290,617	7,098,199	(872,652)	(4,198,369)	(5,071,021)	2,027,178
Կուտակված ճեղքվածք	1,031,025	1,807,582	7,098,199		6,225,547	2,027,178		

27 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Ընկերության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը և արդյունավետ կառավարել դրանք: Ընկերությունը պարբերաբար

վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ընկերության Ղեկավարության կողմից՝ ըստ Ընկերության խորհուրդի հաստատած վարկային քաղաքականության և ներքին կանոնակարգերի: Ղեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և միջոցներ է ձեռնարկում զսպելու ֆինանսական ռիսկերը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք
Ռիսկերի վերահսկմանն ուղղված պատասխանատվությունը կրում է Ընկերության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Ընկերության Խորհուրդ
Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և սկզբունքների մշակման և հաստատման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության համար:

Գործադիր տնօրեն
Գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման համար: Պատասխանատու է Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Պատասխանատվություն է կրում նաև Ընկերության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի կառավարման համար:

Վարկային կոմիտե
Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Վերստուգող
Ընկերության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատված աշխատանքային պլանին համապատասխան աուդիտի է ենթարկվում վերստուգողի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Ընկերության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Վերստուգողը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Ընդհանուր ժողովին:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը իրականացվում է հաշվի առնելով Ընկերության գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Ընկերությունը, ինչպես նաև Ընկերության համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Ընկերությունը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ
Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության

գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Ընկերության քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը:

Կարևորագույն ռիսկերն են պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

27.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի` կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանը կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկվում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության Ֆինանսավարկային վարչության և Վարկային պորտֆելի կառավարման և մոնիթորինգի բաժինների կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ընկերության ղեկավարությանը:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը` առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

27.1.1. Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են ՀՀ-ում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության` պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով` դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Գյուղատնտեսություն և սննդի արդյուն.	Ծառայություններ	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**1,216,851**	-	-	-	-	-	-	**1,216,851**
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**3,084,976**	-	-	-	-	-	-	**3,084,976**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	**3,454,760**	**29,692**	**22,840**	**1,614,020**	**538,981**	**37,282**	**5,697,575**
Զուտ ներդրում ֆինանսական վարձակալության գծով	-	-	-	-	**403,335**	-	-	**403,335**
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	**3,539**	**3,539**

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Գյուղատնտեսություն և սննդի արդյունք.	Ծառայություններ	Այլ	Ընդամենը
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**4,301,827**	**3,454,760**	**29,692**	**22,840**	**2,017,355**	**538,981**	**40,821**	**10,406,276**
2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,608,069	3,124,966	38,515	32,153	2,254,198	574,103	19,830	11,651,834

27.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Ընկերությունը իր պարտքային ռիսկը զսպելու նպատակով կարող է իր հետ համագործակցող հաստատությունների համար սահմանել վարկի տրամադրման առավելագույն սահմանաչափեր: Յուրաքանչյուր հաստատության համար կարող է սահմանվել առանձին սահմանաչափ:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Ընկերությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Ընկերությունը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Դրամական միջոցներ,
- Գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները,
- Շարժական գույքը` բեռնատար և մարդատար ավտոմեքենաներ, գյուղատնտեսական տեխնիկա, սարքավորումներ,
- Պետական և կորպորատիվ արժեղթղթերը:

Վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Ընկերությունը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ և երաշխավորություններ է պահանջում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	**5,287,074**	5,104,450
Շրջանառու միջոցներ	**209,345**	124,534
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	**319,050**	730,283
Դրամական միջոցներ*	**30,871**	-
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	**5,846,340**	5,959,267

*«Հայաստանի ՓՄՁ ՁԱԿ» հիմնադրամի հետ կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակներում հիմնադրամը որպես Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի ապահովման միջոց գրավադրել է իր դրամական միջոցները` 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 71,368 հազար դրամի չափով (2013թ` 29,400 հազար դրամ):

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Ընկերությունը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին: Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Ընկերությունը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

27.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Ընկերությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով, ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ` դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	**3.3%**	0.01%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2014 և 2013թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	**2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	**-**	**1,939**	**18,392**	**15,026**	**35,357**
Ընդամենը	**-**	**1,939**	**18,392**	**15,026**	**35,357**

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	279,353	11,375	274,856	565,584
Ընդամենը	-	279,353	11,375	274,856	565,584